

Enligt sändlista

Beslut om utvidgning av Liaskogens naturreservat i Lindesbergs kommun samt beslut om ändring av syfte, föreskrifter m.m.

Med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länsstyrelsen ett område av fastigheterna Hinseberg 1:3 och Lia 7:12, 7:13, 11:1, 11:2, s:2 samt en outredd fastighet i Lindesbergs kommun som naturreservat. Därmed utvidgas naturreservatet Liaskogen enligt beslut från 1998-04-17, dnr 231-03840-95 och 2000-05-12, dnr 231-04572-99 med 183 ha och når en areal på totalt 260 hektar. Reservatet har efter denna utvidgning den avgränsning som framgår av kartan i detta beslut och som slutligen märks ut i fält.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken (1998:808) syfte och föreskrifter som meddelats i samband med beslutet om bildande av naturreservatet Liaskogen 1998-04-17, diarienummer 231-03840-95 och beslutet om utvidgning av naturreservatet 2000-05-12, diarienummer 231-04572-99.

Länsstyrelsen beslutar om nytt syfte och nya föreskrifter för naturreservatet enligt vad som framgår nedan.

Naturreservatets namn ska fortsatt vara Liaskogen.

Syftet med naturreservatet

Syftet är att bevara biologisk mångfald samt vårda och bevara värdefulla naturmiljöer. Syftet är också att skydda och återställa värdefulla naturmiljöer och skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter samt att tillgodose behov av områden för friluftsliv.

Områdets barr- och barrblandskogar, sumpskogar, svämskogar, lövskogar och andra ingående naturtyper med dess biologiska mångfald, ska bevaras och vid behov i utvalda delar återställas.

Syftet ska tillgodoses genom att lövskog, lövrik blandskog och barrsumpskog ska bevaras och i huvudsak förändras genom naturliga processer eller biotopförbättrande åtgärder som hydrologisk restaurering i form av återvätning. Detsamma ska gälla för svämskogens hydrologi, strukturer, formelement och särskilt värdefulla vegetationstyper.

Områden med planterad gran ska avvecklas och ge plats för naturligt föryngrad blandskog eller genom naturliga successioner på sikt övergå till dödvedsrik

barrblandskog, sumpskog eller lövskog. Alternativa och kompletterande återställningsåtgärder såsom som röjning, ringbarkning, fällning och randbarkning kan även komma i fråga.

Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald ska lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet.

Restaureringsåtgärder som plockhuggning och röjning, liksom återkommande röjning kan komma i fråga i mindre kulturpräglade bestånd såsom hassellundar och lövängar/lövgläntor.

Åtgärder som främjar den naturliga vattenregimen såsom igenläggning av diken i naturreservatet, kan endast komma i fråga under förutsättning att åtgärderna inte strider mot befintliga tillstånd för avvattningsföretag.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av främmande träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter.

Föreskrifter för naturreservatet

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5§ andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd såväl som att fälla enstaka träd eller buskar, samt att samla ihop, föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller delar av träd,
2. så eller plantera träd,
3. borra, gräva, spränga, schakta, markbereda eller utföra annan mekanisk bearbetning av mark, block eller berg, eller bedriva täkt av något slag, utfylla, tippa, eller anordna upplag,
4. dika, rensa dike, kulvertera dike, dämna eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållanden,
5. reglera vattenföringen i strid med gällande tillstånd för vattenverksamhet,
6. anlägga väg, stig, led eller uppställningsplats för fordon, båtar eller andra farkoster,
7. uppföra eller upplåta mark för byggnad eller annan anläggning,
8. uppföra stängsel eller andra hägnader på fastighet Lia 9:4,
9. utöka befintlig byggnad eller anläggning,
10. dra fram ledning i mark, vatten eller luft, eller gräva ned befintlig luftledning,

11. kalka mark, använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller gödselmedel,
12. plantera in eller sätta ut växter, djur eller andra organismer,
13. uppföra jakttorn, röja siktgator för jakt eller stödutfodra vilt,
14. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra underhåll av invallningarna som visas i beslutskarta och som kräver mer yta än sju meters bredd på ömse sidor om vallarna.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas tåla

1. Utmärkning och underhåll av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anläggande och underhåll av parkeringsplats enligt beslutskarta.
3. Uppsättning och underhåll av informationstavlor vid platser enligt beslutskarta.
4. Anläggande och underhåll av markerad stig samt rastplats enligt beslutskarta.
5. Avverkning eller på annat sätt borttagande av främmande träd och buskar såsom contortatall, lärkträd, ädelgran m.m. samt eliminering av invasiva arter som t.ex. blomsterlupin och sjögull.
6. Genomförande av gallring och röjning av gran vid behov, samt ringbarkning eller liknande för att gynna löv och öka mängden död ved.
7. Genomförande av plockhuggning och återkommande röjning för att restaurera och bevara hassellundar och lövängar/lövgläntor.
8. Avverkning av konkurrerande träd i anslutning till vissa särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper.
9. Igenläggning av diken, utom de diken som sedan tidigare är tillståndsgivna och som omfattas av undantag för underhåll enligt detta beslut och visas i beslutskarta.
10. Fällning eller beskärning av enskilda träd längs vägar, byggnader, reservatsgränser och vid anläggningar för friluftslivet, för att undvika skador på människor eller egendom.
11. Undersökning och dokumentation av djur-, växt- och svamparter samt mark- och vattenförhållanden.
12. Begränsning och/eller förhindrande av storskaliga angrepp av åttatandad granbarkborre *Ips typographus* genom utplacering av fällor, utläggning av fångstvirke, fällning av angripna granar, rotkapning av vindfällda granar och/eller barkning; inga träd ska föras ut ur naturreservatet med undantag för eventuellt infört fångstvirke.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i naturreservatet

Det är förbjudet att

1. borra, hacka, spränga, gräva, rista, måla eller på annat sätt skada berg, jordytan, sten eller block, eller att flytta eller bortföra sten eller block,
2. framföra motordrivet fordon annat än på bilvägar,
3. fälla, bortföra eller på annat sätt skada levande eller döda, stående eller om kullfallna träd och buskar,
4. skada vegetationen t.ex. genom att plocka eller gräva upp växter såsom ris, gräs, örter, mossor eller lavar och svampar,
5. medvetet störa djurlivet,
6. utan Länsstyrelsens tillstånd samla in växter, djur, lavar eller vedsvampar,
7. utan Länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch, eller därmed jämförlig anordning eller att snitsla spår,
8. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserad tävling eller övning, lägerverksamhet eller liknande från och med 1 april till 1 september,
9. utan Länsstyrelsens tillstånd utföra vetenskapliga undersökningar eller bedriva miljöövervakning som innebär markering, insamling, fångst eller annan påverkan på naturmiljön.

Ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den 28 november 2022.

Enligt 7 kap 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart även om de överklagas.

Undantag från föreskrifterna enligt 7 kap 5 och 30 §§ miljöbalken

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet att utföra de åtgärder som krävs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår ovan av föreskrifterna enligt 7 kap 6 § miljöbalken,
- b) förvaltaren av naturreservatet att i uppföljningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial samt annan dokumentation av växt- och djurliv, luft-, mark- och vattenförhållanden,
- c) rättighetshavare att bibehålla och underhålla de sedan tidigare tillståndsgivna invallningar som visas i beslutskarta, samt att för underhållets genomförande nyttja ett område av högst sju meters bredd på ömse sidor om invallningarna,
- d) rättighetshavare att bibehålla och underhålla de sedan tidigare tillståndsgivna pumpanläggningar med tillhörande elledningar som visas i beslutskarta,
- e) rättighetshavare att underhålla åkerrenar som visas i beslutskarta,
- f) rättighetshavare att underhålla de diken som redovisas i beslutskarta,

- g) ägaren till fastigheterna Lia 11:1–11:2 att hålla undan vegetation såsom sly, buskar och över åker uthängande grenar längs diken som omger åkermark angränsande reservatet, upp till 3 meter från dikenas ytterkant,
- h) jakträttshavare att transportera ut fälld älg, hjort, björn eller vildsvin med fordon som inte ger långsiktigt bestående skador på mark eller vegetation, dock ej på fastighet Lia 9:4,
- i) jakträttshavare att underhålla befintliga jakttorn samt siktgator för jakt genom försiktig röjning, dock ej på fastighet Lia 9:4,
- j) jakträttshavare att sätta upp snitslar fram till jaktpass,
- k) tjänstepersoner i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende att framföra motorfordon (insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen),
- l) tjänstepersoner att framföra snöskoter vid utförande av inventering m.m. inom ramen för Länsstyrelsens rovdjursförvaltning,
- m) allmänheten att plocka bär, matsvamp och blomväxter för eget behov, dock ej fridlysta eller rödlistade arter,
- n) rättighetshavare att enligt särskilt servitut nyttja befintlig traktorväg i de östra delarna av fastighet Lia 9:4 i samband med virkestransport från Lia Storö.
- o) ägarna till fastigheterna Lia 8:3 och 11:1 - 11:2 att nyttja och underhålla bil- och traktorvägarna på nämnda fastigheter i befintligt skick, samt att efter samråd med Länsstyrelsen utföra förbättring av väg genom t.ex. nedläggning av nya vägtrummor eller förstärkning av bärighet,
- p) Invallningsföretaget C698 att, efter genomfört samråd med Länsstyrelsen, ta lera för underhåll av befintliga tillståndsgivna invallningar ur den tidigare använda täktgrop vars läge visas i beslutskarta,
- q) rättighetshavare att utföra normalt underhåll av befintlig mark- eller luftledning i enlighet med ledningsrätt som är gällande vid detta besluts ikraftträdande.
- r) bedrivande av fiske som följer av rätten till enskilt fiske inom de delar av Väringen som ligger inom naturreservatet.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. beslutar Länsstyrelsen att fastställa den skötselplan för naturreservatet som framgår av bilaga 1.

Skälen för beslutet om utvidgad areal

Liaskogen är en del av de lövrika strandskogarna runt sjön Väringen. Lövträdsföryngring är det naturliga i denna svämningspåverkade miljö medan granen överlever och bildar bestånd först i de mer höglänta lägena kring sjön.

Naturvärdena är knutna till en mosaikartad skog sammansatt av sumpskog, torrare moränkullar och enstaka hållmarker. Delar av tre större öar, Lia Storö, Hällön och Hinseberg Storö samt några mindre, ej namngivna öar ingår i området som domineras av lövskog eller lövrika blandskogar.

Sumpskogen utgörs till stor del av örtrik gran- eller lövsumpskog. Klibbalsumpskog förekommer spridda i mindre bestånd. Lövskogar på före detta betesmarker med inslag av grövre lövträd, t.ex. asp, ek och björk, ofta med enstaka äldre tall och gran, dominerar. Moränkullarna är bevuxna med lövrik blandskog och särskilt blandskog av asp och gran. Åldersspridningen är stor med en övre ålder på gran och tall kring 200 år. Inslag av äldre träd finns spridda i strandskogar och som enstaka bestånd. Lind, hassel, hägg, rönn, ek och sälg förekommer spridda i hela området.

De äldre skogsbestånden i området kännetecknas av interndynamik och småskaliga störningar vilket innebär stor åldersspridning bland träden och riklig förekomst av död ved, speciellt i strandskogarna och de låglänta markavsnitten.

Förekomsten av gamla träd och död ved av både barrträd, särskilt tall, och av lövträd, ger goda livsbetingelser för djur och växter som är missgynnade i det svenska skogsbrukslandskapet.

Återkommande perioder med översvämning och närheten till Väringen bidrar till hög luftfuktighet, vilket är gynnsamt för fuktighetskrävande svampar, lavar och mossor.

Stora delar av strandzonen är i våtmarksinventeringen (VMI) klassad som våtmark med högt naturvärde.

I samband med inventeringar utförda genom Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP), har Liaskogen pekats ut som det viktigaste området i Örebro län i det nationella arbetet med att ta fram biotoper för vittryggig hackspett. Här skedde sannolikt också en av de sista kända häckningarna av arten i länet. Fågelfaunan kännetecknas generellt av en extremt hög frekvens av häckande löv- och barrskogsanknutna tättingar. Som hackspettsbiotop anses området vara närmast optimalt. Kryptogamfloran visar stor artrikedom med bland annat ett fyrtiotal signalarter noterade varav ett tiotal är rödlistade.

Den areal som genom detta beslut läggs till de två tidigare beslutade reservatsdelarna har höga naturvärden på beståndsnivå och bidrar till formandet av ett väl sammanhängande område av en arealstorlek som ger långsiktigt god ekologisk funktionalitet.

De ovan beskrivna bevarandevärdena som betingas av områdets läge vid sjön Väringen, de skogliga livsmiljöerna samt mängden signalarter och rödlistade arter, har endast begränsade möjligheter att finnas kvar under påverkan av skogsbruk eller större exploateringsföretag. För en betydande del av området är de närmast förväntade skogsbruksåtgärderna fortsatta gallringar och slutavverkningar och därmed sannolikt även underhållsåtgärder för markavvattnings.

Skälen för beslutet om ändring av syfte och föreskrifter

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken är för den tillagda arealen enligt detta beslut mer utarbetade och preciserade jämfört med föreskrifterna enligt de ursprungliga reservatsbesluten från 1998-04-17, diarienummer 231-03840-95, respektive 2000-05-12, diarienummer 231-04572-99. Detsamma gäller för föreskrifterna enligt 7 kap. 6 § som tar upp fler och tydligare angivna föreskrifter avseende skötseln och förvaltningen. De föreskrifter som ska gälla för arealtillägget bör enligt Länsstyrelsen i huvudsak vara desamma för hela Liaskogen. Motsvarande bör gälla även beträffande syftet enligt 7 kap. 4 §.

Huvuddelen (64 ha) av det mer ursprungliga naturreservatet, d.v.s. fastighet Lia 9:4 är ett Natura 2000-område. Utpekade naturtyper är bland annat Taiga (9010) och lövsumpskogar (9080). Lövsumpskogar är upptagna som en särskilt skyddsvärd naturtyp i EU:s Art- och habitatdirektiv. Den tidigare bevarandeplanen för Natura 2000-området Liaskogen fastslår att en revidering av föreskrifterna i fallet av ett nytt reservatsbeslut behöver göras i syfte att gynna den prioriterade naturtypen lövsumpskog. Bevarandeåtgärder som förslås i den reviderade bevarandeplanen från 2017 är skötselåtgärder för att gynna lövträd framför uppväxande gran genom t.ex. röjningar. Den tidigare reservatsföreskriften som förordar fri utveckling måste således ändras.

Länsstyrelsens bedömning

Sammantaget innebär ändringarna i syfte och föreskrifter ett starkare skydd för naturvärdena i de ursprungliga reservatsdelarna samt öppnar för möjligheter att utföra naturvårdande åtgärder, varför Länsstyrelsen bedömer att synnerliga skäl finns för att upphäva och ersätta delar av beslutet om bildande av naturreservatet Liaskogen, 1998-04-17, diarienummer 231-03840-95 och beslut om utvidgning av naturreservatet Liaskogen 2000-05-12, diarienummer 231-04572-99. Av detta skäl krävs ingen kompensation enligt miljöbalken kap. 7 § 7.

De särskilda naturvärden som närmare beskrivs ovan är sådana att de kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras, utvecklas och vid behov säkerställas genom biotopvårdande åtgärder. Detta skyddsbehov kan endast tillgodoses genom bildande av naturreservat.

Förutsättningarna för att bevara och utveckla området med dess biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om förvaltningsinriktning och föreskrifter i detta beslut följs.

Beslutet följer Naturvårdsverkets riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och är i överensstämmelse med Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden samt de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen. Skyddet av Liaskogen bidrar till uppfyllandet av miljömålen Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv samt Myllrande våtmarker.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner eller undersökningstillstånd för gruvnäringen enligt den information Länsstyrelsen inhämtat via Bergsstaten.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ *förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning*, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § *miljöbalken* innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Ärendet har varit föremål för remissbehandling. Sakägare och övriga remissinstanser har beretts möjlighet att yttra sig över förslag till beslut.

Samråd har skett med Lindesbergs kommun.

Redogörelse för ärendet

Liaskogens naturreservat i dess ursprungliga avgränsning bildades 1998 och var 57 hektar stort. En mindre utvidgning av reservatet genomfördes 2000 vilket resulterade i att naturreservatet uppnådde en totalareal på 77 hektar.

Under vintern 2015 kontaktades Länsstyrelsen av Skogsstyrelsen som under en tid gjort omfattande inventeringar av nyckelbiotoper i områden utanför det dåvarande reservatet. Inventeringarna resulterade i att flera nyckelbiotoper och så kallade objekt med höga naturvärden registrerades. Skogsstyrelsen gjorde Länsstyrelsen uppmärksam på att området kring det nuvarande naturreservatet innehöll höga naturvärden i en sådan omfattning att det långsiktigt borde skyddas.

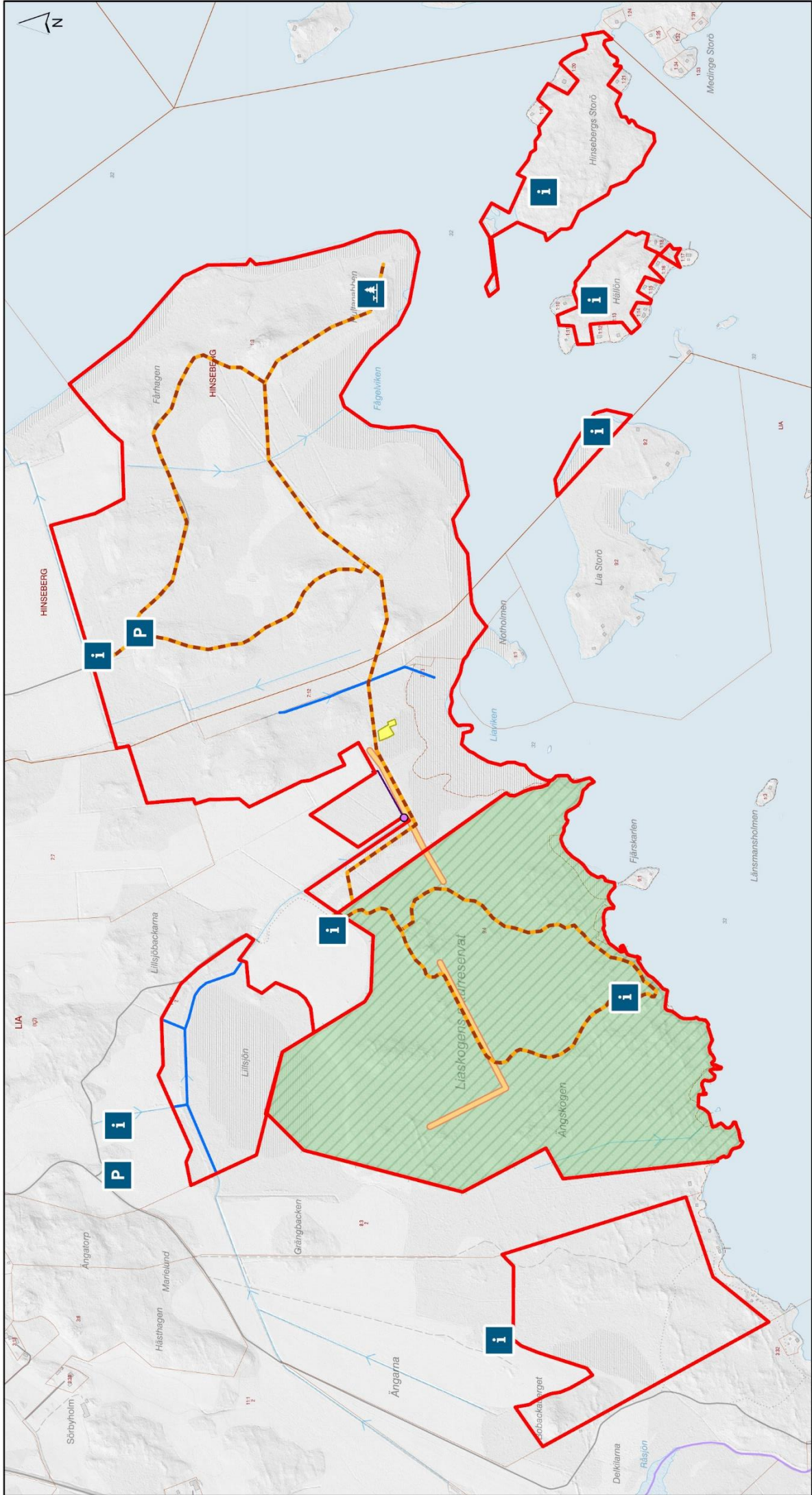
En avverkningsanmälan från skogsförvaltaren Häradsskog AB inkom till Länsstyrelsen under våren 2016 och samtal om utvidgning av reservatet inleddes som en följd av detta med markägaren Glanshammars häradsallmänning.

Parallellt upprättades också kontakt mellan Länsstyrelsen och en privat markägare som äger tre till naturreservatet närliggande fastigheter som samtliga hyser delar med höga naturvärden.

Samtalen med dessa två fastighetsägare utmynnade båda i att överenskommelse om intrångsersättning nåddes under 2021. Följande år fattades det formella beslutet om naturreservatsbildning på berörda fastigheter.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Liaskogen
RegDOS id:	1118312
NVR id:	2000255
Kommun:	Lindesberg
Lägesbeskrivning:	Ca 3 km SV om Frövi
IUCN-kategori:	1a (Strikt naturreservat)
Fastigheter:	Hinseberg 1:3, Lia 7:12, 7:13, 9:4, 11:1, 11:2, s:2 samt en outredd fastighet
Markägare:	Glanshammars häradsallmänning, Naturvårdsverket samt enskild person
Rättigheter:	Jakt, fiske, väg, ledningsrätt, invallningsföretag, lertäkt
Areal:	260 hektar varav 210 ha produktiv skogsmark
Naturtyper:	Skog 223 ha, våtmarker 24 ha, vatten 3 ha och 10 ha annan mark
Förvaltare av reservatet:	Länsstyrelsen i Örebro län

Beslutskarta för naturreservatet Liaskogen
Lindesbergs kommun
Beslutsdatum 2022-11-28
Dnr: 511-3119-2016

- Naturreservat enligt detta beslut**
- Naturreservat enligt detta beslut
 - Befintligt naturreservat
 - Lertäkt
 - Vallbank

- Led**
- Led
 - Dike
 - Elledning
 - Pumpanläggning
- Parkering**
- Parkering
 - Informationstavla
 - Rastplats

Överklagandehänvisning borttagen